

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Broj: 02-03-3071/1

Podgorica, 16.03.2012. godine

MINISTARSTVO NAUKE
- n/r ministra, gospođe Sanje Vlahović -

Poštovana gospođo Vlahović,

Povodom *Prijedloga akcionog plana za povećanje broja istraživača 2012-2013*,
Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Uvidom u obrazac Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, Ministarstvo finansija nema primjedbi sa aspekta biznis barijera.

Takođe, uvidom u dostavljeni tekst Akcionog plana kao i Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa predviđeno je da Ministarstvo nauke realizuje aktivnosti u 2012. godini iz sredstava odobrenih Zakonom o budžetu Crne Gore za 2012. godinu u iznosu od 372.000,00 €.

Imajući u vidu tendenciju smanjenja javne potrošnje, Ministarstvo finansija predlaže da iznos sredstava koji će biti potreban, za realizaciju Akcionog plana u 2013. godini, usaglasi sa projekcijama smanjenja javne potrošnje, a koje će biti predmet razmatranja prilikom izrade Zakona o budžetu Crne Gore za 2013. godinu.

S poštovanjem,

MINISTAR
Dr Milorad Katnić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo nauke

NAZIV PROPISA

Akcioni plan za povećanje broja istraživača 2012– 2013. godine

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Nacionalnim programom za integraciju Crne Gore u Evropsku Uniju (2011-2015), u kratkoročnim prioritetima (u skladu sa SSP), utvrđeno je donošenje Akcionog plana o dodatnim instrumentima podsticaja kojim bi se stimulisalo povećanje broja istraživača, u 2012. godini. Ovim Akcionim planom treba dati ocjenu trenutnog stanja koje se odnosi na broj istraživača u Crnoj Gori, kao i podsticajne mjere i instrumente za njegovo povećanje.

Postojeći problemi koji se odnose na nedovoljan broj istraživača, identifikovani su u okviru tri strukturalna problema.

Prvi strukturalni problem povezan je sa malim brojem aktivnih istraživača zbog kojeg je nužno povećati njihov broj i kvalitet, njihovu pokretljivost u okviru međunarodne istraživačke zajednice, kao i između privatnog i javnog sektora.

Drugi strukturalni problem ogleda se u činjenici da se najveći dio izdvajanja za nauku finansira iz Budžeta Crne Gore i da je neophodno podsticati i osnažiti ulogu sektora privrede, kao i saradnju nauke i privrede.

Treći strukturalni problem čini nedovoljna usklađenost profesija istraživača sa potrebama privrede, nedovoljan broj studenata na prirodno-matematičkim i tehničkim disciplinama, te nepostojanje adekvatnih znanja i vještina istraživača za kreiranje inovacija i zaštitu intelektualne svojine u procesu transfera znanja.

Akcioni plan za povećanje broja istraživača predlaže mjere i instrumente pomoću kojih se navedeni strukturalni problemi mogu postepeno otkloniti.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ciljevi Akcionog plana za povećanje broja istraživača treba da budu skladu sa namjerama Crne Gore da svoj ukupni razvoj zasniva i na društvu znanja i prihvatanju smjernica Evropske unije u oblasti nauke i istraživanja.

Evropska razvojna strategija (EUROPE 2020) ponovila je Lisabonski cilj postizanja ulaganja u nauku i razvoj od 3% BDP do 2020. godine. Pored toga, naglasila je važnost obuke dovoljnog

broja istraživača da bi se ovaj cilj postigao kao i promovisanja atraktivnih radnih uslova za istraživače. Ono što je za našu zemlju u ovom trenutku potrebno jeste intenziviranje ulaganja i sprovođenje strukturnih promjena, kako bi se navedeni cilj dostigao što prije. Važno je usmjeriti sredstva iz sektora privrede u istraživanje i razvoj, ali nam u ovom trenutku nedostaju i ljudski i materijalni kapaciteti za značajnija istraživanja u ovom sektoru. Zbog toga je posebno bitna uloga države u stvaranju preduslova za efektivno ulaganje privrede u istraživanje i razvoj, posebno imajući u vidu projekcije rasta naučnog kadra koji neće biti u mogućnosti da bude angažovano na visokoobrazovnim ustanovama, te će se prirodno usmjeravati ka privrednom sektoru.

Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti ukinuta su ograničenja u pogledu lica koja mogu obavljati djelatnosti istraživanja i tehnološkog razvoja, ranije ograničena samo na naučno i akademsko osoblje. Naime, Zakonom je utvrđeno načelo da je obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti slobodno i dostupno svim domaćim i stranim fizičkim i pravnim licima. Na taj način su uklonjene barijere koje su do tada postojale i omogućilo se učešće biznis sektora u istraživačkoj djelatnosti, kao i učešće drugih istraživača koji su zaposleni van naučne i akademske zajednice i privatnog sektora, kako bi se bavili naučnoistraživačkim radom. Takođe, Zakonom je definisano 14 prioritarnih oblasti koje su utvrđene kao programi od opšteg interesa.

Pored toga, Zakonom je utvrđeno:

- da se „pod naučnoistraživačkom djelatnošću smatra stvaralačka aktivnost na naučnim otkrićima, primjena i korišćenje rezultata nauke, osposobljavanje istraživača za naučnoistraživački rad i usavršavanje istraživača“;
- da naučnoistraživačku djelatnost obavljaju lica sa istraživačkim zvanjem i lica sa naučnim zvanjem, u skladu sa ovim zakonom, kao i lica izabrana u akademska i saradnička zvanja na ustanovi visokog obrazovanja;
- da naučnoistraživačku djelatnost može obavljati i lice koje ima visoku školsku spremu, magistraturu i doktorat nauka, a koje nije birano u istraživačko ili naučno zvanje, u smislu ovog zakona, a ima reference po osnovu objavljenih naučnih radova koje mu omogućavaju obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti“.

Dokument „Evropsko partnerstvo za istraživače“ iz 2008. godine predstavlja strateški okvir za unapređenje ljudskih resursa u naučnom istraživanju u Evropskoj uniji. Upravljačka grupa za ljudske resurse i mobilnost uspostavljena je kao tijelo koje prati realizaciju preporuka iz pomenutog dokumenta i podnosi izvještaje Savjetu za konkurentnost na dvogodišnjem nivou.

Evropsko partnerstvo za istraživače postavilo je 4 glavne preporuke za postizanje ciljeva Evropskog istraživačkog prostora u domenu ljudskih resursa:

1. sistemski omogućiti zapošljavanje istraživača;
2. mobilnim istraživačima omogućiti socijalno i zdravstveno osiguranje;
3. omogućiti atraktivne uslove za zapošljavanje i rad; i
4. unaprijediti obuku, vještine i iskustva istraživača.

Prve dvije preporuke već su sadržane u Akcionom planu za povećanje mobilnosti istraživača Crne Gore, a druge dvije su zajedničke za pitanje mobilnosti i pitanje broja istraživača, i one su sadržane u Akcionom planu za povećanje broja istraživača.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati „status quo“ opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Akциони plan precizira aktivnosti i programe čija će realizacija doprinijeti realizaciji ciljeva utvrđenih u Akcionom planu.

Kroz praćenje indikatora realizacije Akcionog plana imaćemo jasniju sliku o efektima i benefitima koje je njihova realizacija donijela.

Svrha Akcionog plana je jednostavnije praćenje zacrtanih aktivnosti koje se odnose na povećanje broja istraživača, i to sljedećih mjera:

1. ATRAKTIVNI USLOVI ZA ZAPOŠLJAVANJE I RAD ISTRAŽIVAČA

Aktivnost 1.1 (postojeća i nova aktivnost): Proširiti program zapošljavanja mladih istraživača u nacionalnim projektima kako bi, pored doktoranata, obuhvatio i post-doktorante i podići vidljivost ovog instrumenta. Konkursom za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata prednost je data projektima u kojima su angažovani mladi istraživači. Konkursom za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata prednost je data projektima u kojima su angažovani mladi istraživači. Prateći dobru praksu evropskih zemalja, potrebno je omogućiti puno zapošljavanje post-doktoranata na naučnom projektu, imajući u vidu da se radi o istraživačima koji su u najproduktivnijem životnom dobu.

Aktivnost 1.2 (postojeća aktivnost): Konkursom za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti sufinansiraju se sljedeće namjene: stimulisanje učešća u FP7 programu; stimulisanje učešća u COST programu; stimulisanje promocije nauke i istraživanja u obrazovanju i društvu Crne Gore; sufinansiranje saradnje sa naučnom dijasporom; sufinansiranje doktorskih studija; sufinansiranje magistrarskih studija; sufinansiranje studijskih boravaka po osnovu naučnog usavršavanja u inostranstvu; sufinansiranje učešća na naučnim kongresima u zemlji i inostranstvu; sufinansiranje organizovanja naučnih kongresa u Crnoj Gori; sufinansiranje pretplate za baze naučnoistraživačkih radova; stimulisanje objavljivanja naučnih radova u referentnim naučnim časopisima; stimulisanje autora патената i inovativnih rješenja; i sufinansiranje objavljivanja naučnih časopisa. Svim ovim mehanizmima teži se povećanju broja istraživača i stimulisanju njihovog naučnog i inovativnog stvaralaštva. Konkurs se raspisuje svake godine, a za 2012. godinu će biti povećano izdvajanje sredstava za sufinansiranje magistrarskih i doktorskih studija (koje se odnosi upravo na lica koja nijesu angažovana kao saradnici u istraživanju ili nastavi na naučnoistraživačkoj ustanovi ili ustanovi visokog obrazovanja) čime se želi stimulisati povećanje uključivanja istraživača iz privrednog sektora i van naučne i akademske zajednice.

Aktivnost 1.3 (nova aktivnost): Zakonom o visokom obrazovanju i Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti, utvrđeno je načelo autonomije visokoobrazovne, odnosno naučne ustanove, kao i autonomno uređenje zapošljavanja i uslova rada istraživača u ovim ustanovama. U tom smislu, nadležna ministarstva su ograničena u pogledu uticaja na radni status istraživača u ovim ustanovama, osim u mogućnosti davanja preporuka i nadzora nad zakonitošću njihovog rada. Ministarstvo nauke svojim instrumentima je u mogućnosti da unaprijedi rad istraživača i utiče na povećanje njihovog broja, ali je važno istaći potrebu partnerskog odnosa Ministarstva nauke i Ministarstva prosvjete i sporta sa visokoobrazovnim i naučnim ustanovama, kako bi politike ljudskih resursa na nacionalnom i institucionalnom nivou bile usaglašene.

U tom smislu, potrebno je podići svijest o dobrim praksama u zapošljavanju i radu istraživača i zajednički raditi na njihovoj implementaciji, uključujući korišćenje evropskih fondova u tu svrhu (IPA IV, Horizon 2020). Potrebno je poboljšati informisanost o mogućnostima zapošljavanja mladih istraživača na visokoobrazovnim i naučnim ustanovama u okviru projekata, kao i o EU preporukama za zapošljavanje i uslove rada istraživača. Takođe, neophodno je informisati naučnoistraživačke ustanove o mogućnostima koje slijede u okviru realizacije projekata iz IPA komponente IV, namijenjene razvoju ljudskih resursa. U saradnji s njima definisati opis budućih projekata predviđenih u Operativnom programu 2012-2013, čiji fokus treba da bude na obuci istraživača i transferu znanja ka poslovnom sektoru.

2. JAČANJE SARADNJE NAUČNOISTRAŽIVAČKE ZAJEDNICE SA PRIVREDOM

Imajući u vidu trenutno stanje, jedan od glavnih mehanizama koji je potrebno uspostaviti je povećati ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj. Da bi se to ostvarilo potrebno je obezbijediti snažnu istraživačku bazu i dovoljan broj kvalitetnih ljudi osposobljenih za samostalno istraživanje. Stvaranje široke baze kvalitetnih istraživača je složen zadatak koji zahtijeva dugotrajna ulaganja i jasno uspostavljenu politiku razvoja ljudskih potencijala.

Aktivnost 2.1 (nova aktivnost): OSNIVANJE CENTARA USPJEŠNOSTI U CRNOJ GORI

Planirano osnivanje centara uspješnosti u Crnoj Gori trebalo bi da formira nove generacije istraživača i uspostavljanje fokusiranih dugoročnih programa, kako bi se ojačala saradnja između istraživačkih ustanova, kao i saradnja između ovih ustanova i privrede. Zakonom o NID je definisano da Centar uspješnosti treba da ima ostvarenu jaku povezanost između znanja, istraživanja i inovacija, odnosno tijesnu vezu između istraživanja i privrede. Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete i sporta su krajem januara ove godine započeli aktivnosti na realizaciji projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost” (HERIC) u okviru dodijeljenog kredita Svjetske banke koji će se realizovati u periodu 2012-2017. Glavni cilj projekta je da se osnaži kvalitet i relevantnost visokog obrazovanja i istraživanja u Crnoj Gori kroz reformu sistema finansiranja i obezbjeđenja kvaliteta visokog obrazovanja i jačanjem kapaciteta za istraživanje i razvoj. Prva komponenta ovog Projekta odnosi se na reformu finansiranja i obezbjeđivanje kvaliteta visokog obrazovanja, u okviru koje će se, između ostalog, obezbijediti do 20 grantova (subvencija) za institucionalno unapređenje ustanova visokog obrazovanja.

Cilj druge komponente je da se kroz inicijative internacionalizacije doprinese razvoju ljudskih resursa. Kroz ovu komponentu unaprijediće se mobilnost studenata i akademskog osoblja. Očekuje se da će značajan broj mladih ljudi iz Crne Gore, moći da ostvari pravo na stipendiju za mobilnost u razvijene univerzitetske i istraživačke centre u Evropi i svijetu, za oblasti koje su prioritetne za našu zemlju.

Uspostavljanje konkurentnog okruženja za istraživanja čini treću komponentu ovog projekta. Ključna aktivnost u okviru ove komponente je osnivanje pilot centra uspješnosti kojeg će činiti naučnoistraživačka ustanova ili grupa istraživača u ustanovi koja po svojoj originalnosti, značenju i aktuelnosti ostvaruje vrhunske i međunarodno priznate rezultate u svojoj naučnoj oblasti istraživanja. Centar uspješnosti je u obavezi da, između ostalog, ima program kojim se podstiče stvaranje nove generacije naučno-tehnoloških talenata (doktoranata i post-doktoranata), kao i da ima ostvarenu jaku povezanost između znanja, istraživanja i inovacija, odnosno tijesnu vezu između istraživanja i privrede. Osim centra uspješnosti, predviđeno je i sprovođenje programa konkurentnih grantova za istraživanja, usmjerenih na jačanje izuzetnih istraživačkih timova, unapređenje međunarodne saradnje i stvaranje komercijalnih inovacija. Projektom je predviđeno otvaranje novih radnih mjesta u okviru centra uspješnosti i istraživačkih grantova.

Planom implementacije projekta centra uspješnosti, mladi istraživači unutar centra imaće mogućnost korišćenja programa obučavanja i ličnog usavršavanja;

Aktivnost 2.2 (nova aktivnost): Javna kampanja podizanja svijesti o istraživanju i inovacijama u malim i srednjim preduzećima.

Trend razvoja ljudskih resursa u Crnoj Gori takođe govori u prilog razvoju Naučno tehnološkog parka (NTP) u Crnoj Gori. Jasno je da sveukupni naučni kadar ne može ostati na univerzitetima gdje se prvenstveno radi bazično istraživanje, nego da moraju postojati institucije koje će omogućiti ovim kadrovima da svoje znanje i sposobnosti usmjere ka stvaranju praktičnih rješenja za konkretne probleme. Ova vrsta primijenjenog istraživanja se većinom obavlja u privredi, ali ono je prisutno i na institutima i u centrima koji nastoje povezati istraživačke centre sa poslovnim svijetom i industrijom.¹ Usvojenom Studijom izvodljivosti za uspostavljanje naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori i izradom biznis plana stvaraju se uslovi za realiaciju ovog izuzetno značajnog projekta za Crnu Goru. Uspostavljanjem NTP omogućiće se bolja saradnja između istraživačke i privredne zajednice i formiraće se nove kompanije u kojima će raditi istraživači. Neophodno je pojačati promotivne aktivnosti i povećati svijest o potrebi i koristi naučno-tehnološkog parka. Uticati na MSP koji će koristiti usluge NTP da ulažu u ljudske resurse u oblasti istraživanja i inovacija.

Takođe, realizovati promotivne aktivnosti radi uključivanja MSP u EUREKA projekte, čiji je cilj razvoj i praktična primjena inovativnih proizvoda, procesa i usluga.

¹ MNA i MIDT, Studija izvodljivosti za uspostavljanje NTP, 2011

Aktivnost 2.3 (postojeća aktivnost): Jedan od stimulativnih mehanizama za povećanje broja istraživača odnosi se na *olakšane uslove za licenciranje naučnoistraživačkih ustanova*. Tako, da bi neka javna ili privatna ustanova koja ima svojstvo pravnog lica mogla da dobije licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti i da učestvuje u programima koji se finansiraju iz budžeta Ministarstva nauke, treba da ima zaposlene na neodređeno vrijeme samo jednog doktora nauka i jednog magistra nauka iz oblasti za koju je ustanova osnovana, i jednog doktoranta ili magistranta. U Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova koji se vodi u Ministarstvu nauke do danas je upisano ukupno 44 ustanove (30 u državnom vlasništvu i 14 u privatnom vlasništvu).

Potrebno je dalje ohrabrivati preduzeća koja imaju razvojne centre i ispunjavaju navedene uslove, da izvrše licenciranje i intenzivnije se uključe u naučnoistraživački proces.

Aktivnost 2.4 (nova aktivnost): Raditi na *uspostavljanju mehanizama za transfer znanja iz istraživačkog u poslovni sektor* kako bi se unapređivala istraživačka i inovativna kultura u preduzećima. Vaučeri za mala i srednja preduzeća, doktorat u privredi, učešće privrede u razvoju nastavnih programa na fakultetima, zajedničkom definisanju tema magistarskih i doktorskih teza - uspješni su mehanizmi za povezivanje dva sektora.

3. PROMOVISANJE, PRAĆENJE I UNAPREĐENJE ZNANJA I VJEŠTINA ISTRAŽIVAČA

Aktivnost 3.1: PRIPREMA ISTRAŽIVAČKE BAZE KOD OSNOVACA I SREDNJOŠKOLACA

Učenje putem istraživanja je veoma podsticajan način učenja koji istovremeno omogućava oslobađanje kreativnih potencijala. Zbog toga je izuzetno važno da se već na nivou osnovnog obrazovanja podstiče istraživačko učenje. Posebno su važni i vannastavni istraživački projekti talentovanih učenika i nastavnika i njihovo nagrađivanje u takmičenjima. Na žalost, trenutno podsticanje istraživanja i takmičenja učenika nije dovoljno razvijeno u školama i ugiavnom se temelji na individualnom angažmanu pojedinih nastavnika. Značajan doprinos ovim aktivnostima daje Ispitni centar i početne inicijative NVO sektora. Ispitni centar u saradnji sa MPS i MNA bi trebalo da kreiraju posebno programe, kao što su ljetnje škole, organizovanje eksperimentalnih kampova za djecu koja imaju afiniteta prema prirodnim i tehničkim naukama i dr, radi šireg uključivanja učenika osnovnih i srednjih škola u redovne i vannastavne aktivnosti kojima se podstiče zainteresovanost i kompetencija učenika u nauci i istraživanju. Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete i sporta treba da uspostave konkurs za male grantove za škole, kojima bi se finansirale aktivnosti praktične i laboratorijske nastave (npr. kupovina potrošnih materijala za laboratorije, kupovina učila za istraživačku nastavu, realizacija projekata, gostovanja istraživača, odlasci na međunarodna takmičenja u nauci, organizacija ljetnjih škola nauke i tehnologije).

U godišnje nagrade za naučna dostignuća potrebno je uvesti kategoriju „Najbolji pedagog u nauci, tehnologiji i matematici u osnovnim i srednjim školama“ i „Najbolji mentor dokorskog istraživanja“.

Aktivnost 3.2: PODSTICANJE STUDIRANJA PRIRODNIH I TEHNIČKIH NAUKA

U Crnoj Gori se u poslednjim decenijama bilježi pad studenata u prirodnim naukama, tehnic i matematici. Na primjer 1989. godine 42% studenata studiralo je na nekom od inženjerskih fakulteta, dok je 2008. godine taj broj pao na 16%. Ovakvo stanje dijelom odražava promijenjenu strukturu ekonomije – pad industrijske proizvodnje a porast sektora usluga². Međutim, podaci Zavoda za zapošljavanje nam ukazuju i na nedostatak inženjerskih profila na tržištu rada³. Povećanje broja studenata tzv. STEM disciplina (science, technology, engineering, mathematics) smatra se direktno povezanim s poboljšanjem kapaciteta za primijenjenu nauku koja je u današnje vrijeme bitna oblast nauke za ekonomski prosperitet i pronalaženje rješenja za globalne probleme, ne zanemarujući značaj fundamentalne nauke. Saradnja MPS, MNA i univerziteta na uvođenju podsticajnih mjera za studiranje STEM disciplina (veći broj stipendija za ove oblasti, poziv privredi na stipendiranje ovih studenata), inoviranje

² CANU, 2010, str. 466

³ časopis Tržište rada, 2010, str. 18

nastavnih programa na ovim disciplinama radi povećanja atraktivnosti studija (korišćenje IPA IV projekta u tu svrhu).

Aktivnost 3.3: PROMOCIJA NAUKE I ISTRAŽIVANJA U JAVNOSTI

Savremeno društvo zasniva se na novim tehnologijama koje su nastale kao rezultat intenzivnog istraživanja u proteklom periodu, ali status i posebno percepcija nauke i naučnika u društvu ne odražavaju tu činjenicu. Rezultati istraživačkog rada svoju konkretnu primjenu najčešće pronalaze tek nakon većeg broja godina, pa se ulaganje u nauku i istraživanje često smatra luksuzom koji mogu priuštiti samo bogate zemlje ili kompanije. S druge strane, naučnici su često okrenuti samo sebi i svojim istraživanjima i ne ulažu dovoljno truda kako bi značaj svojih istraživanja prikazali javnosti na svima razumljiv način. Posljedica takve situacije je sve manji interes mladih za dugogodišnji rad na istraživanjima i ulaganje u vlastitu edukaciju, što pokazuju podaci sa niskim interesovanjem za dodiplomske i poslijediplomske studije na prirodnim i tehničkim naukama. Zbog toga je neophodno uložiti značajne napore u popularizaciji nauke i istraživanja u javnosti kako bi se najkvalitetniji mladi ljudi odlučivali za tu, trenutno nedovoljno atraktivnu profesiju. Predložene podaktivnosti koje bi se mogle preduzeti su sljedeće:

- Ministarstvo nauke da uvede obavezu godišnjeg objavljivanja sažetka rezultata proisteklih iz ugovorenih projekata i organizovati njihovu prezentaciju na svojim web stranicama.
- Kao jedan od kriterijuma za izbor u zvanje uvesti i rad na popularizaciji nauke kao jedan od važnih elemenata za napredovanje. Ministarstvo nauke i Ministarstvo prosvjete i sporta da podstiču medije (naročito javne) da povećaju udio naučno-obrazovnih sadržaja u svom programu.
- Nastaviti sa redovnom organizacijom „Otvorenih dana nauke“ kao ustanovljene manifestacije na kojoj naučnici mogu da promovišu svoje rezultate, svoju profesiju i uspostavljaju međusobne kontakte, kao i saradnju sa privredom.
- Nastaviti sa programom dodjele grantova za realizaciju projekata promocije nauke u društvu i obrazovanju i podići vidljivost ovog programa među svim potencijalnim akterima promocije nauke (NVO, škole, fakulteti, mediji).

Aktivnost 3.4: POBOLJŠANJE MONITORINGA I EVALUACIJE MEHANIZAMA ZA UNAPREĐENJE LJUDSKIH RESURSA U NID

Radi praćenja stanja u ljudskim resursima u NID i efekata određenih instrumenata na povećanje broja istraživača, potrebno je definisati indikatore kojim će se mjeriti rezultati, a takođe je potrebno uraditi nezavisnu evaluaciju postojećih programa za podsticanje broja istraživača, kako bi se uočili nedostaci i dobile preporuke za dalji razvoj instrumenata. Sprovesti nezavisnu evaluaciju politika za unapređenje kadrova u NID u Ministarstvu nauke i na univerzitetima (kao glavnim generatorima naučnog kadra). Monitoring ljudskih resursa u nauci će biti olakšan integrisanom bazom podataka o istraživačima i istraživačkim ustanovama, čije se stavljanje u funkciju očekuje krajem 2012. godine.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Akcioni plan treba da doprinese povećanju broja istraživača u naučnoj, akademskoj zajednici, kao i van njih.

Pored toga, najznačajniji doprinos treba da bude u povezivanju istraživača iz naučne i akademske zajednice sa istraživačima iz privrednih subjekata.

Imajući u vidu trenutno stanje, jedan od glavnih mehanizama koji je potrebno uspostaviti je povećati ulaganja privrednog sektora u istraživanje i razvoj. Da bi se to ostvarilo potrebno je obezbijediti snažnu istraživačku bazu i dovoljan broj kvalitetnih ljudi osposobljenih za samostalno

istraživanje. Stvaranje široke baze kvalitetnih istraživača je složen zadatak koji zahtijeva dugotrajna ulaganja i jasno uspostavljenu politiku razvoja ljudskih potencijala.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Realizacija Akcionog plana vršiće se iz odobrenih sredstava iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2012. godinu za Program: Nauka, sa pozicije: Ugovorene usluge, u iznosu od 372.000 €, dok su za 2013. godinu planirana sredstva u iznosu od 707.000 €. Pored toga, u 2013. godini, kroz odobreni kredit Svjetske banke za Centar uspješnosti i grantove realizovaće se sredstva u iznosu od 2.250.000 € (u okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost” (HERIC) koji će se realizovati u periodu 2012-2017).

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U izradi Akcionog plana nije korišćena eksterna ekspertska podrška. Akcioni plan je rađen u skladu sa nacionalnim i evropskim zakonodavnim okvirom, kao i u saglasnosti sa odobrenim sredstvima Budžeta za Program: Nauka za 2012. godinu.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalne prepreke i indikatori uspješnosti identifikovani su u Akcionom planu za svaku mjeru pojedinačno.

U cilju bolje implementacije Akcionog plana planiran je monitoring nad njegovom realizacijom koji će sprovoditi starješina Ministarstva nauke.

Datum i mjesto

14.03. 2012. godine, Podgorica

Starješina

Prof. dr Sanja Vlahović, ministar nauke